

**ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΤΡΑΠΕΖΩΝ κ. ΜΙΧΑΛΗ ΚΑΜΜΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΝΟΜΙΣΜΑ**

**Αναδιρθώσεις και ανάπτυξη οικονομίας
η συνταγή για μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων**

- Δεν είναι αυτοσκοπός των τραπεζών να προχωρήσουν σε μαζικές εκποιήσεις ακινήτων
- Τι γίνεται αν ο δανειολήπτης απορρίψει την πρόταση αναδιάρθρωσης δανείου

Οι τράπεζες θεωρούν ότι οι αναδιρθώσεις δανείων και η επιστροφή της οικονομίας σε ρυθμούς ανάπτυξης μπορούν να μειώσουν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, ενώ επαναλαμβάνουν ότι οι μαζικές εκποιήσεις είναι εκτός των προτεραιοτήτων τους, γιατί δεν εξυπηρετούν ούτε τις ίδιες, ούτε την οικονομία, ούτε την κοινωνία.

Αυτά προκύπτουν από συνέντευξη στο nomisma του Γενικού Διευθυντή του Συνδέσμου Τραπεζών κ. Μιχάλη Καμμά, ο οποίος επισημαίνει επίσης ότι οι τράπεζες έχουν όλη την καλή διάθεση να συζητήσουν με όσους δεν μπορούν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους λόγω της κρίσης.

Ακόμα ο κ. Καμμάς εξηγεί τι γίνεται αν ο δανειολήπτης αποφασίσει να απορρίψει την πρόταση της Τράπεζας για αναδιάρθρωση του δανείου του και δίνει ενδιαφέρουσες πληροφορίες για τη διαδικασία της Διαμεσολάβησης για τις αναδιρθώσεις.

Στην αποκλειστική συνέντευξη του ο κ. Καμμάς διευκρινίζει ότι η μείωση των επιτοκίων δεν εξαρτάται μόνο από τις τράπεζες, αφού υπάρχουν πολλοί παράγοντες που εμπλέκονται σ' αυτό το θέμα. Χαρακτηριστικά τονίζει ότι παρά τη θετική πρόθεση των τραπεζών, δεν μπορούμε να πατήσουμε ένα κουμπί και να μειώσουμε τα επιτόκια.

Τέλος, μιλά για το θέμα της ρευστότητας χρήματος και τις δυνατότητες των τραπεζών για παραχώρηση δανείων προς την αγορά.

Η ενδιαφέρουσα συνέντευξη του κ. Καμμά έχει ως εξής:

Δύο σχεδόν χρόνια μετά τις οδυνηρές αποφάσεις του Eurogroup πως αξιολογείτε το τραπεζικό σύστημα της Κύπρου;

Είναι κοινά παραδεκτό ότι το τραπεζικό σύστημα εισέρχεται σε μια νέα φάση. Μετά τις ανακεφαλαιοποιήσεις των συστημικών τραπεζών, την προσέλκυση ξένων επενδυτών στο μετοχικό κεφάλαιο τους και τα θετικά αποτελέσματα των "stress test", το σύστημα ομαλοποιείται και οδεύει σταδιακά προς μια νέα περίοδο. Ωστόσο, επειδή το οικονομικό περιβάλλον τόσο στην Ευρώπη όσο και την Κύπρο συνεχίζει να είναι ρευστό δεν επιτρέπεται επανάπαυση και εφησυχασμός. Απαιτείται συνεχής προσπάθεια από όλους για να μπορέσουμε να επαναφέρουμε την οικονομία σε ανάπτυξη, με θετικά συνεπακόλουθα και για το τραπεζικό σύστημα. Η συγκυρία που διανύουμε είναι αρκετά κρίσιμη και επιβάλλεται η ανάληψη πρωτοβουλιών αφ' ενός για να προχωρήσουν οι απαιτούμενες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και αφ' ετέρου να ενισχύσουμε την εμπιστοσύνη του κοινού τόσο προς το τραπεζικό σύστημα, όσο και προς την οικονομία.

Ποια πρόοδος έχει γίνει μέχρι σήμερα στον εποπτικό έλεγχο του τραπεζικού συστήματος, ώστε να αποφευχθούν παρόμοια αρνητικά φαινόμενα με το παρελθόν;

Ως Σύνδεσμος Τραπεζών θεωρούμε ότι έγιναν σημαντικές αλλαγές στα θέματα εποπτείας και ελέγχου του τραπεζικού συστήματος. Όπως γνωρίζετε, μετά τα όσα έγιναν λήφθηκαν αρκετά μέτρα ενίσχυσης του εποπτικού και ρυθμιστικού πλαισίου στο χρηματοπιστωτικό τομέα. Το όλο σύστημα τόσο στην Κύπρο όσο και στην Ε. Ένωση έχει γίνει πιο αυστηρό και πιο απαιτητικό. Επίσης, τονίζουμε τη σημασία της καθιέρωσης του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού στην Ευρωζώνη για την απ' ευθείας εποπτεία των συστημικών τραπεζών από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Όλα αυτά αναμένεται ότι θα συμβάλουν αποφασιστικά στην αποτροπή παρόμοιων εξελίξεων με το πρόσφατο παρελθόν.

Ακούμε τόσες αντιφατικές και αντικρουόμενες απόψεις για το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων, που το κοινό δεν ξέρει τι να πιστέψει. Ποια είναι η άποψη του Συνδέσμου Τραπεζών;

Το θέμα των μη εξυπηρετούμενων δανείων είναι πραγματικά ένα πολύ μεγάλο και σύνθετο πρόβλημα, όχι μόνο για τις τράπεζες, αλλά για το σύνολο της οικονομίας. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η εκκρεμότητα αυτή συμβάλλει στην αύξηση των επισφαλειών των τραπεζών και επηρεάζει τους ισολογισμούς και την επικερδότητα τους. Ακόμα λειτουργεί αρνητικά και για τις κεφαλαιακές ανάγκες των τραπεζών, κάτι το οποίο οφείλουμε να προσέξουμε. Οι αλυσιδωτές επιπτώσεις αυτού του προβλήματος μεταφέρονται στην οικονομία, με όλα τα γνωστά αρνητικά συνεπακόλουθα.

Κατά τη γνώμη μας, η θεραπεία αυτού του προβλήματος είναι οι αναδιαρθρώσεις στα δάνεια. Η ευρύτερη χρήση του θεσμού των αναδιαρθρώσεων, κάτι που επιδιώκουν και ήδη εφαρμόζουν οι Τράπεζες, συμβάλλει στη μείωση των μη εξυπηρετούμενων δανείων,, με ευεργετικές επενέργειες τόσο στο τραπεζικό σύστημα, όσο και στην οικονομία. Εδώ οφείλουμε να τονίσουμε ότι η συμπεριφορά όσων επιτήδεια αρνούνται να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους ή όσων επιλέγουν τη "στρατηγική χρεοκοπία", επηρεάζει όχι μόνο τις τράπεζες, αλλά και τη ρευστότητα χρήματος, με συνακόλουθες επιπτώσεις στο σύνολο της οικονομίας. Θέλουμε να πιστεύουμε ότι όσοι δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους λόγω της κρίσης θα απευθυνθούν στις Τράπεζες τους για να εξευρεθούν πραγματικές λύσεις που θα εξυπηρετούν τόσο τους δανειολήπτες όσο και το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Ως Σύνδεσμος, καλούμε τους πολίτες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην αποπληρωμή των δανείων τους να προχωρήσουν σε συνεργασία με τις τράπεζες να τα διευθετήσουν, γιατί αυτό είναι προς το συμφέρον τους.

Από την πλευρά μας, βρισκόμαστε σε συνεχή διάλογο με την Κεντρική Τράπεζα, προκειμένου να απλοποιηθεί το πλαίσιο που διέπει τις αναδιαρθρώσεις, ώστε να προχωρούν και να υλοποιούνται πιο γρήγορα.

Τι γίνεται εάν ο δανειολήπτης αποταθεί στην τράπεζα του και επιλέξει να απορρίψει την πρόταση αναδιάρθρωσης;

Με βάση την υφιστάμενη οδηγία της Κεντρικής Τράπεζας, ο δανειολήπτης θα πρέπει εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής προσφοράς να ενημερώσει την τράπεζα του γραπτώς ότι απορρίπτει την πρόταση αναδιάρθρωσης.

Η Τράπεζα θα πρέπει εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής απόρριψης της πρότασης αναδιάρθρωσης, να ανταποκριθεί γραπτώς στο δανειολήπτη και να τον καλέσει σε νέα συνάντηση προκειμένου να

αξιολογήσει άλλες επιλογές αναδιάρθρωσης (εάν είναι εφικτό) ή να του εξηγήσει ότι τούτο δεν είναι δυνατό.

Τι προβλέπει η διαδικασία Διαμεσολάβησης που εγκαθιδρύθηκε με το θεσμό του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου;

Ο δανειολήπτης μπορεί να υποβάλει γραπτώς αίτηση στον Επίτροπο Επίλυσης Χρηματοοικονομικών Διαφορών (Επίτροπος) για το διορισμό Διαμεσολαβητή, σε σχέση με τη διαδικασία αναδιάρθρωσης πιστωτικών διευκολύνσεων (δάνειο/όριο υπεραναλήψεως/όριο πιστωτικής κάρτας/χρηματοδοτική μίσθωση). Ο διορισμός είναι εφικτός εφόσον η συνολική συμβατική υποχρέωση του δανειολήπτη δεν υπερβαίνει τις €350.000 και εξασφαλίζεται με υποθήκη ή με σύμβαση εκχώρησης εξασφάλισης επί ακινήτου που χρησιμοποιείται ως κύρια κατοικία (διαμονή του ιδιοκτήτη για περίοδο τουλάχιστο 6 μήνες το χρόνο).

Η αίτηση για διορισμό Διαμεσολαβητή μπορεί να υποβληθεί εντός δεκατεσσάρων (14) εργάσιμων ημερών από την ημέρα που ο δανειολήπτης υποβάλλει την Κατάσταση Προσωπικών Οικονομικών Στοιχείων (ΚΠΟΣ) προς την Τράπεζα ή εντός δεκατεσσάρων (14) ημερών από την ημέρα που η τράπεζα υποβάλλει προς τον δανειολήπτη τη θετική/αρνητική πρόταση αναδιάρθρωσης χορηγήσεων.

Ο Επίτροπος διορίζει Διαμεσολαβητή εντός τριών (3) ημερών και ενημερώνει για τούτο γραπτώς την Τράπεζα και το δανειολήπτη. Η Τράπεζα οφείλει εντός πέντε (5) ημερών να διευθετήσει συνάντηση με το δανειολήπτη στην παρουσία του Διαμεσολαβητή.

Η διαδικασία Διαμεσολάβησης δεν υπερβαίνει συνολικά τον 1 μήνα.

Το κόστος για τη χρήση των υπηρεσιών του Διαμεσολαβητή δεν υπερβαίνει τα πεντακόσια ευρώ (€500) και κατανέμεται κατά 80% στην Τράπεζα και κατά 20% στο δανειολήπτη.

Με το πέρας της διαμεσολάβησης ο Διαμεσολαβητής υποβάλλει στον Επίτροπο έκθεση στην οποία αναφέρει κατά πόσο: (α) τα δυο μέρη έχουν παρουσιαστεί, (β) τα δυο μέρη έχουν διαβουλευθεί καλή τη πίστη, (γ) έχει επιτευχθεί ή όχι συμφωνία, και (δ) εφαρμόστηκαν ικανοποιητικά οι πρόνοιες του Κώδικα Συμπεριφοράς από την Τράπεζα.

Τι είναι η Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών (ΕΕΔ);

Η Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών (ΕΕΔ) της Τράπεζας, η οποία απαρτίζεται από μέλη τα οποία είναι ανεξάρτητα από τις υπηρεσίες πιστώσεων και διαχείρισης αναδιρθρώσεων, χειρίζεται ενστάσεις των δανειοληπτών σε σχέση με τις αναδιρθρώσεις χορηγήσεων. Σε περίπτωση που ο δανειολήπτης επιλέξει να απορρίψει τη λύση αναδιάρθρωσης που προτείνει η Τράπεζα, τότε μπορεί να υποβάλει γραπτώς ένσταση προς την Επιτροπή Επίλυσης Διαφορών, η οποία θα εξετάσει κατά πόσο η Τράπεζα ακολούθησε τις διαδικασίες και τα χρονοδιαγράμματα που καθορίζονται στον Κώδικα Συμπεριφοράς. Η ΕΕΔ οφείλει να εκδώσει την απόφαση της εντός δυο (2) μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της ένστασης που υπέβαλε ο δανειολήπτης.

Τελευταία παρατηρούμε μια έντονη προσπάθεια από την κυβέρνηση και την Κεντρική Τράπεζα για μείωση των επιτοκίων, διότι τα επιτόκια μας είναι στα ύψη. Τι εμποδίζει τις τράπεζες να προχωρήσουν στη μείωση τους;

Όπως έχουμε αναφέρει και σε άλλες περιπτώσεις, το θέμα των επιτοκίων είναι αρκετά σύνθετο και δεν εξαρτάται μόνο από τις τράπεζες. Οι θετικές προθέσεις των τραπεζικών ιδρυμάτων είναι γνωστές, έχουν δημοσιοποιηθεί και έχουν καταγραφεί. Μάλιστα, κάποιες μειώσεις στα επιτόκια έχουν ήδη γίνει. Ωστόσο, επιβάλλεται να γνωρίζουν όλοι ότι αισθητή μείωση των επιτοκίων δεν μπορεί να γίνει πατώντας ένα κουμπί, γιατί αυτό εξαρτάται και από παράγοντες που δεν είναι στην αποκλειστική αρμοδιότητα των τραπεζών. Άλλωστε είναι γνωστό ότι οι τράπεζες επικεντρώνονται στη διαφορά μεταξύ καταθετικού και δανειστικού επιτοκίου, παρά στο ύψος του. Και με βάση τα επίσημα στοιχεία της ΕΚΤ η διαφορά αυτή στην Κύπρο είναι στο μέσο όρο της Ευρωζώνης. Κατανοούμε την πρόθεση όλων για μείωση των επιτοκίων, αλλά με βάση τα σημερινά δεδομένα, η μείωση των επιτοκίων γίνεται σταδιακά και εφόσον η γενικότερη κατάσταση της οικονομίας παρουσιάζει βελτίωση. Η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου βρίσκεται σε επικοινωνία με τις τράπεζες για το θέμα.

Επίσης, θα πρέπει να ξεπεραστεί εντελώς το πρόβλημα με τις εκροές κεφαλαίων από το τραπεζικό σύστημα και η διαφορά μεταξύ των συνολικών δανείων και καταθέσεων να σμικρυνθεί σημαντικά. Σημαντικός παράγοντας είναι και η συμπεριφορά του κοινού, το οποίο θα πρέπει να εμπιστευθεί ξανά το τραπεζικό σύστημα της χώρας μας και να επαναφέρει τα χρήματα του στις τράπεζες.

Διάφοροι ισχυρίζονται ότι μόλις εγκριθεί η σχετική νομοθεσία οι τράπεζες θα προχωρήσουν σε μαζικές εκποιήσεις. Ποια είναι η θέση του Συνδέσμου Τραπεζών;

Όπως έχει τονιστεί σε ανώτατο επίπεδο από τις τράπεζες - μέλη του Συνδέσμου, οι μαζικές εκποιήσεις και ιδίως της κύριας κατοικίας για σκοπούς ιδιοκατοίκησης δεν είναι αυτοσκοπός για τις τράπεζες. Αυτός ο φόβος που χωρίς αιτία καλλιεργείται, είναι αδικαιολόγητος. Δηλώνουμε ξανά ότι οι μαζικές εκποιήσεις δεν είναι προς το συμφέρον ούτε των τραπεζών, ούτε της οικονομίας, ούτε της κοινωνίας. Ωστόσο, η νομοθεσία περί εκποιήσεων, αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια των τραπεζών κατά όσων σκόπιμα και αδικαιολόγητα αρνούνται να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, ενώ έχουν τη δυνατότητα να το πράξουν. Παρόμοιες νομοθεσίες υπάρχουν σ' όλες τις σύγχρονες και ανεπτυγμένες οικονομίες.

Όλοι μιλούν για την ανάγκη να ανοίξουν οι τράπεζες τα ταμεία τους και να χορηγήσουν δάνεια, ώστε να επέλθει η ανάπτυξη. Το ερώτημα είναι κατά πόσον οι τράπεζες έχουν σήμερα ρευστότητα για δάνεια;

Όπως αντιλαμβάνεστε, η ρευστότητα χρήματος διαφέρει από τράπεζα σε τράπεζα και δεν μπορούμε να ομαδοποιούμε αυτό το θέμα. Άλλωστε, το εύρος της ρευστότητας κάθε τράπεζας εξαρτάται από εσωγενείς και εξωγενείς παράγοντες και γεγονότα, αλλά και από τις ιδιαιτερότητες της κάθε τράπεζας. Οι τράπεζες ανάλογα με τη ρευστότητα που διαθέτουν και τηρώντας τις οδηγίες της Κεντρικής Τράπεζας, καθορίζουν την πολιτική χορηγήσεως τους.

Υπάρχει ενδιαφέρον από τον κόσμο για δανειοδοτήσεις;

Η χορήγηση νέων δανείων δεν μπορεί να ενταχθεί σε ένα γενικό πλαίσιο. Ναι, οι τράπεζες άρχισαν την παραχώρηση δανείων, αλλά με βάση συγκεκριμένα κριτήρια και προϋποθέσεις που στηρίζονται στα σημερινά δεδομένα της οικονομίας και της αγοράς. Στις αποφάσεις τους για χορήγηση νέων δανείων, οι τράπεζες λαμβάνουν επίσης υπόψη το ισχύον ρυθμιστικό πλαίσιο. Ήδη, ως Σύνδεσμος Τραπεζών, στα πλαίσια της προσπάθειας μας για καλύτερη πληροφόρηση των πολιτών, έχουμε εκδώσει ένα ειδικό

ενημερωτικό έντυπο, το οποίο απευθύνεται στο κοινό για να πληροφορηθεί τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση νέων πιστώσεων ή αναθεώρηση των υφισταμένων. Το ενημερωτικό αυτό υλικό έχει ήδη αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Συνδέσμου, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να το βρουν.

Όσον αφορά το θέμα της ζήτησης για δάνεια πάντοτε θα υπάρχει σχετικό ενδιαφέρον. Το ζητούμενο, όμως, είναι να γίνονται σωστές και ορθολογιστικές χρηματοδοτήσεις που θα αποφέρουν όφελος στην οικονομία, χωρίς προβλήματα, είτε για τους δανειολήπτες, είτε για τις τράπεζες.

Στα ίδια πλαίσια, αναφέρουμε ότι η χρηματοδότηση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων είναι θέμα που απασχολεί ευρύτερα της Ε.Ε. και γι' αυτό το σκοπό προωθούνται διάφορα προγράμματα από ευρωπαϊκούς θεσμούς που ενθαρρύνουν την ανάληψη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών.